

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 408. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467278544320/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

- fæstet af paven 1216. – *Inquisitionen(s)*: forhørsdomstol over kættere. – *Albigenserne*: sydfranske kættere fra landskabet Albigeois. – *Pius d. 5te*: inkvisitionens generalkommissær, der var pave 1566–72. – *Um den Namen (...)*: Kun navnet, navnet er det dem om at gøre. Fra Lessings drama *Nathan der Weise* (1779) II, 1. – *forgreb sig jo end- og paa en Konge*: Juda lod Adoni-Beseks tommelfingre og storetæer afhugge (Dom. 1, 6). – *en krigersk Mand*: Moses dræbte en ægypter, der havde slået en jøde ihjel (2. Mos. 2, 12). – *Det er sagt Eder*: Matt. 5, 43–44
- 66 *par préférence*: fr., fortrinsvis.
- 67 *Schedina*: i rabbinisk teologi betegnelse for Gud, der bor blandt sit folk, svarende til de kristnes Helligånd; kilden er A. F. Gfrörers *Geschichte des Uchristenthums* I 1. Abt. 1858, 301ff. (sml. *LE* I 73, II 95, 132, 157f., *Bøndsted GF* 141ff. og Knud Wentzel i tidsskriftet *Kritik* X 78ff.). Beretningen om templets bygning er gengivet i D. Simonsens *Jødiske Eventyr og Legender* 1928, 47ff.
- 68 *Villa Mills*: nu Villa Mattei, anlagt på ruinerne af kejserpaladset på Palatinerhøjen; Goldschmidt havde set den i 1847 (*Dagb.* 29/1) og genså den i 1863 («Ghetto», *Udt. Skr.* III 18). – *Arons Star*: 4 Mos. 17, 8. – *Sokrates*: i begyndelsen af Platons *Faidros*. Sml. også *NS* 1849 I 375. – *det andet Tempels Fald*: 70 e.Kr., sml. n.t. II s. 15. Kilden er Gfrörer anf. st. 381–87. – *Rabbi Jonathan*: efter Gfrörer anf. st. 304. – *Bathscha*: Urias' hustru, som David forførte efter at have sendt hendes mand i felten, hvor han dræbtes (2. Sam. 11).
- 69 *Nemesis*: den rette tildeling, græsk skæbnegudinde. Af Goldschmidt er N. udvidet til en forestilling om tilværelsen som et ordensrige, jf. *Bøndsted GF* 143ff. – *Lære om Sjælen*, efter Gfrörer anf. st. 2. Abt. 55f. (sml. Wentzel i *Kritik* X 77f.). – *Schamir*: se n.t. I s. 431.
- 70 *Mennesket staaer til Ansvar (...)*: Matt. 12, 36. Denne tanke fremhæves i Efterskrift *NS* 1858 I som den væsentlige deri og forklæres nærmere ved, at »af den Omgang, af de Lærdomme, af de Exemppler, man modtager, paavirkes Ens Natur og Ets Skjæbne, og Skjæbnen fuldbyrdes ved de Ord, man siger, og de Handlinger, man foretager.« – *Schiotts Føredag*: I s. 157f. – *2den Mose Bog*: »og Moses gik ned af Bjerget til Folket og helligede Folket, og de toed deres Klæder« (GT 1902). – *grundet paa Reifærdigheden*: om denne grundidé se *NS* anf. st., smst. 137 anføres de Castros efterfølgende ord om at sætte sig til doms. Sml. også *LE* II 58, *Bøndsted GF* 86f.